

МІНІСТЕРСТВО ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ**НАКАЗ****14.03.2018 № 86**

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
05 квітня 2018 р.
за № 406/31858

**Про затвердження Положення про функціональну підсистему
протипаводкових заходів єдиної державної системи
цивільного захисту**

Відповідно до вимог статті 9 Кодексу цивільного захисту України, пункту 7 Положення про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 11, пункту 2 постанови Кабінету Міністрів від 11 березня 2015 року № 101 «Про затвердження типових положень про функціональну і територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту» та з метою захисту населення, об'єктів і територій від надзвичайних ситуацій паводкового характеру у мирний час та в особливий період, **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Положення про функціональну підсистему протипаводкових заходів єдиної державної системи цивільного захисту, що додається.

2. Державному агентству водних ресурсів України (Овчаренко І.І.) забезпечити:

подання цього наказу в установленому порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України;

постійну готовність функціональної підсистеми протипаводкових заходів із запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру на водогосподарських системах, захисних спорудах, водосховищах.

3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Міністр**О. Семерак**

ПОГОДЖЕНО:

Тимчасово виконуючий обов'язки
Голови Державної служби України
з надзвичайних ситуацій

О. Мельчуцький

Голова Державного агентства
водних ресурсів України

І. Овчаренко

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства екології
та природних ресурсів України
14.03.2018 № 86

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
05 квітня 2018 р.
за № 406/31858

ПОЛОЖЕННЯ

про функціональну підсистему протипаводкових заходів

єдиної державної системи цивільного захисту

1. Це Положення визначає основи створення функціональної підсистеми протипаводкових заходів єдиної державної системи цивільного захисту (далі - функціональна підсистема), її склад, завдання та рівні.

2. У цьому Положенні терміни вживаються в таких значеннях:

функціональна підсистема протипаводкових заходів - складова частина єдиної державної системи цивільного захисту, до якої входять Держводагентство, підприємства, установи, організації, органи управління та підпорядковані їм сили цивільного захисту, що належать до сфери його управління (далі - водогосподарські організації) та виконують завдання цивільного захисту;

надзвичайна ситуація, пов'язана з водним фактором - обстановка на території або на водних об'єктах водогосподарських організацій чи у сфері діяльності водогосподарських організацій, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, паводком, шкідливою дією вод або іншою небезпечною подією, пов'язаною з водним фактором, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній (ньому) господарської діяльності.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Кодексі цивільного захисту України і Положенні про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 11, інших нормативно-правових актах України, які регламентують діяльність центральних органів виконавчої влади щодо реалізації державної політики у сфері цивільного захисту.

3. Метою створення функціональної підсистеми є:

захист населення і територій від надзвичайних ситуацій, пов'язаних з водним фактором, в мирний час та в особливий період;

захист персоналу водогосподарських організацій у разі виникнення надзвичайних ситуацій, зменшення матеріальних втрат від їх наслідків;

організація та здійснення заходів, спрямованих на підготовку гідротехнічних споруд, водогосподарських систем та експлуатаційного персоналу, з метою запобігання можливим аваріям, виникненню надзвичайних ситуацій пов'язаних з водним фактором, забезпечення сталого функціонування водогосподарської галузі.

4. Завданнями функціональної підсистеми протипаводкових заходів є:

1) здійснення заходів цивільного захисту у сфері Держводагентства;

2) забезпечення готовності підпорядкованих сил і засобів до дій, спрямованих на запобігання виникненню надзвичайних ситуацій або небезпечних подій пов'язаних з водним фактором, та реагування на них;

3) організація та проведення моніторингу і прогнозування виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних з водним фактором, та їх розвитку, визначення ризиків виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних з водним фактором;

4) своєчасне і достовірне інформування заінтересованих органів виконавчої влади та населення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних з водним фактором, у водогосподарських організаціях;

5) проведення рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

6) забезпечення планування заходів цивільного захисту;

7) організація та проведення навчань (тренувань) з підготовки органів управління функціональної підсистеми та підпорядкованих їм сил цивільного захисту;

8) розроблення та здійснення заходів, спрямованих на забезпечення сталого функціонування водогосподарських організацій в особливий період;

9) навчання населення щодо поведінки та дій у разі виникнення надзвичайної ситуації, пов'язаної з водним фактором;

10) здійснення заходів щодо укриття працівників водогосподарських організацій у захисних спорудах цивільного захисту;

11) розроблення і реалізація програм, спрямованих на запобігання надзвичайним ситуаціям, пов'язаним з водним фактором, та планів з питань цивільного захисту;

12) створення, збереження і раціональне використання резерву матеріальних ресурсів, необхідних для запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;

13) здійснення у межах повноважень, передбачених законом, разом з іншими органами виконавчої влади заходів щодо запобігання надзвичайним ситуаціям, пов'язаним з водним фактором, зменшення руйнівних наслідків повеней, забезпечення безаварійного пропуску паводкових вод та льодоходу;

14) здійснення заходів, пов'язаних із запобіганням шкідливій дії вод і ліквідацією її наслідків, включаючи протипаводковий захист сільських населених пунктів та сільськогосподарських угідь;

15) організація виконання робіт, пов'язаних з мінімізацією наслідків шкідливої дії вод, зокрема шляхом забезпечення захисту від підтоплення, протипаводкового і протиповеневого захисту сільськогосподарських угідь, а також сільських населених пунктів;

16) проведення аналізу якості поверхневих вод і сповіщення органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, організація розроблення оперативних та довгострокових прогнозів зміни екологічного стану водних об'єктів і меліорованих земель;

17) інші завдання, визначені законодавством.

5. Безпосереднє керівництво функціональною підсистемою протипаводкових заходів здійснює Міністр екології та природних ресурсів України через Голову Держводагентства.

6. Функціональна підсистема протипаводкових заходів включає до свого складу басейнові, обласні, регіональні управління водних ресурсів, управління каналів, міжрайонні управління водного господарства, управління водного господарства та місцеві структурні підрозділи, експлуатаційні управління, інші водогосподарські організації, які виконують завдання цивільного захисту та здійснюють у межах своєї компетенції нагляд за забезпеченням сталого функціонування водогосподарських систем, комплексів та споруд і своєчасним виконанням заходів із запобігання аваріям і надзвичайним ситуаціям, пов'язаним з водним фактором.

7. Управління функціональною підсистемою протипаводкових заходів здійснюють:

на державному рівні - Мінприроди через Держводагентство, управління експлуатації водогосподарських систем, енергозбереження та механізації;

на регіональному рівні - басейнові управління водних ресурсів, обласні управління водних ресурсів, управління каналів;

на об'єктовому рівні - регіональні управління водних ресурсів, міжрайонні управління водного господарства, управління водного господарства.

8. Для забезпечення управління, координації дій органів управління та підпорядкованих їм сил цивільного захисту, здійснення цілодобового чергування і забезпечення збору, оброблення, узагальнення та аналізу інформації щодо становища на об'єктах функціонують:

на державному рівні - оперативно-чергові (чергові, диспетчерські) служби Держводагентства, кризовий центр Держводагентства;

на регіональному рівні - оперативно-чергові (чергові, диспетчерські) служби басейнових управлінь водних ресурсів, обласних управлінь водних ресурсів, управлінь каналів (у разі їх утворення);

на об'єктовому рівні - чергові (диспетчерські) служби регіональних управлінь водних ресурсів, міжрайонних управлінь водного господарства, управлінь водного господарства (у разі їх утворення).

Схема функціональної підсистеми протипаводкового захисту Державного агентства водних ресурсів України наводиться у додатку 1 до цього Положення.

Для забезпечення сталого управління у сфері діяльності Держводагентства та реалізації функцій, передбачених на особливий період, Мінприроди та Держводагентством використовується державна система пунктів управління.

9. Для управління функціональною підсистемою використовуються телекомунікаційні мережі загального користування і спеціального призначення, а також державна система урядового зв'язку.

10. До сил цивільного захисту функціональної підсистеми належать:

спеціалізовані професійні аварійно-рятувальні служби (у разі їх утворення);

об'єктові аварійно-рятувальні служби (у разі їх утворення);

об'єктові формування цивільного захисту водогосподарських організацій;

об'єктові спеціалізовані служби цивільного захисту водогосподарських організацій;

добровільні формування цивільного захисту (у разі їх утворення).

Держводагентство на підставі пропозицій водогосподарських організацій складає (уточнює) розрахунок сил цивільного захисту функціональної підсистеми та щороку до 10 січня подає його до Мінприроди та Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Сили цивільного захисту функціональної підсистеми, крім добровільних формувань цивільного захисту, укомплектовуються персоналом (кадрами) та забезпечуються засобами цивільного захисту з урахуванням необхідності проведення робіт в автономному режимі протягом не менше трьох діб.

11. Режими функціонування функціональної підсистеми протипаводкових заходів встановлюються відповідно до статей 11-15 Кодексу цивільного захисту України, заходи з їх реалізації визначаються відповідно до Положення про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 11.

Залежно від масштабів і особливостей надзвичайної ситуації, що прогнозується або виникла в межах конкретної території, встановлюється один із таких режимів діяльності функціональної підсистеми:

режим повсякденної діяльності;

режим підвищеної готовності;

режим надзвичайної ситуації;

режим надзвичайного стану.

Рішення про переведення функціональної підсистеми протипаводкових заходів з одного режиму в інший приймається Головою Держводагентства за погодженням з Міністром екології та природних ресурсів України.

Підготовка до пропуску повені і паводків може здійснюватися як в режимі повсякденного функціонування (у режимі підвищеної готовності), так і в режимі надзвичайної ситуації - залежно від прогнозів та обсягів підготовчих робіт тощо.

12. У режимі повсякденної діяльності, що встановлюється при нормальній гідрометеорологічній і водогосподарській обстановці, реалізуються такі основні заходи:

планування заходів цивільного захисту;

забезпечення готовності органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми протипаводкових заходів до дій за призначенням;

здійснення планових заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій відповідно до компетенції функціональної підсистеми протипаводкових заходів.

забезпечення підготовки працівників, які входять до складу функціональної підсистеми протипаводкових заходів, до дій у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних з водним фактором;

організація, навчання та підготовка населення щодо методів захисту, користування засобами захисту, дій в умовах надзвичайних ситуацій, пов'язаних з водним фактором;

створення та поновлення матеріальних резервів для запобігання виникненню надзвичайних ситуацій відповідно до компетенції функціональної підсистеми протипаводкових заходів;

контроль за станом водних об'єктів, гідротехнічних споруд та потенційно небезпечних об'єктів, які знаходяться у сфері діяльності Держводагентства, і прилеглих до них територій;

організація і навчання членів аварійних бригад водогосподарських організацій з питань цивільного захисту в умовах надзвичайних ситуацій, пов'язаних з водним фактором;

оцінка загрози виникнення аварійних та надзвичайних ситуацій, пов'язаних з водним фактором, а також їх можливих наслідків;

підготовка гідротехнічних споруд до надійної роботи;

розроблення і виконання цільових та науково-технічних програм щодо запобігання надзвичайним ситуаціям, пов'язаним з водним фактором;

обстеження стану льодового покриву, вивчення його можливої шкідливої дії на споруди при підйомі рівня води в річках, каналах, водоймах;

підготовка будівельних механізмів, автотранспорту та плавзасобів;

організація освітлення на потенційно небезпечних ділянках дамб та підсилення освітлення території споруд, підготовка засобів освітлення на випадок припинення електропостачання.

13. У режимі підвищеної готовності, що встановлюється при зазгоді виникнення надзвичайної ситуації, істотному погіршенні гідрометеорологічній, гідрогеологічній і водогосподарській обстановки, а також при підготовці до пропуску льодоходу, повені та паводків, здійснюються такі заходи:

оповіщення органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми про загрозу виникнення надзвичайної ситуації;

виявлення причин погіршення обстановки та підготовка пропозицій щодо її нормалізації;

уточнення (у разі потреби) планів реагування на надзвичайні ситуації;

приведення у готовність наявних (залучення у разі потреби додаткових) сил цивільного захисту функціональної підсистеми протипаводкових заходів та сил цивільного захисту відповідних територіальних підсистем ЄДСЦЗ відповідно до планів реагування (взаємодії) на надзвичайні ситуації;

виконання робіт, пов'язаних з веденням спостережень та здійсненням моніторингу за станом водних об'єктів, обстановкою на потенційно небезпечних об'єктах і прилеглих до них територіях, а також з прогнозуванням виникнення надзвичайних ситуацій та їх масштабів;

здійснення превентивних заходів щодо запобігання (зменшення загрози) виникненню надзвичайних ситуацій;

запровадження режиму чергування відповідальних працівників.

14. У режимі надзвичайної ситуації, що вводиться при реальній загрозі виникнення надзвичайних ситуацій, здійснюються такі заходи:

оповіщення органів управління та сил цивільного захисту функціональної підсистеми протипаводкових заходів про загрозу виникнення надзвичайної ситуації;

призначення керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;

визначення території, переліку об'єктів та кількості населення, які потрапили до зони надзвичайної ситуації;

прогнозування розвитку надзвичайної ситуації;

переміщення необхідних сил і засобів функціональної підсистеми протипаводкових заходів у район виникнення надзвичайної ситуації;

організація робіт з локалізації і ліквідації наслідків надзвичайної ситуації силами функціональної підсистеми протипаводкових заходів, залучення для цього необхідних сил відповідних територіальних підсистем ЄДСЦЗ, інших підприємств, установ та організацій відповідно до планів реагування (взаємодії) на надзвичайні ситуації;

своєчасне і достовірне інформування заінтересованих органів виконавчої влади та населення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій у водогосподарських організаціях;

організація захисту населення і територій;

контроль за розвитком надзвичайної ситуації;

організація робіт, спрямованих на відновлення сталого функціонування водогосподарських об'єктів;

систематичне інформування Мінприроди та Держводагентства про рівень, характер надзвичайної ситуації та вжиті заходи щодо реагування.

15. У період дії режиму надзвичайного стану функціональна підсистема протипаводкових заходів функціонує відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України та з урахуванням особливостей, що визначаються згідно із Законом України «Про правовий режим надзвичайного стану», та інших нормативно-правових актів.

16. Переведення функціональної підсистеми протипаводкових заходів у режим функціонування в умовах особливого періоду здійснюється відповідно до Кодексу цивільного захисту України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України з урахуванням особливостей, що визначаються згідно із Законами України «Про оборону України», «Про правовий режим воєнного стану», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», мобілізаційними планами, планами цивільного захисту на особливий період Держводагентства та іншими нормативно-правовими актами.

Заходи щодо цільової мобілізації передбачаються у відповідних мобілізаційних планах.

17. Функціональна підсистема протипаводкових заходів провадить свою діяльність відповідно до планів основних заходів цивільного захисту функціональної підсистеми протипаводкового захисту на рік (далі - План заходів). Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій здійснюється згідно з планами реагування на надзвичайні ситуації відповідного рівня.

18. На об'єктах підвищеної небезпеки плани локалізації і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій розробляються відповідно до Кодексу цивільного захисту України та Закону України від 18 січня 2001 року № 2245-III «Про об'єкти підвищеної небезпеки».

19. Керівництво проведенням аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, пов'язаної з водним фактором, та управління силами цивільного захисту функціональної підсистеми протипаводкових заходів, інших підприємств, установ та організацій, що залучаються до таких робіт, здійснює керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, який діє відповідно до статті 75 Кодексу цивільного захисту України та призначається Головою Держводагентства.

20. Для безпосередньої організації і координації аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації утворюється штаб з ліквідації її наслідків, який здійснює свою діяльність відповідно до наказів та розпоряджень керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

Рішення про утворення штабу, формування його складу та ліквідацію приймає керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

21. Роботи, пов'язані з реагуванням на надзвичайну ситуацію або усуненням загрози її виникнення, першочергово виконують сили цивільного захисту підприємства, установи, організації, де виникла така ситуація, яким надають необхідну допомогу сили цивільного захисту функціональної підсистеми протипаводкових заходів адміністративно-територіальної одиниці, а також відповідні підрозділи згідно з організацією взаємодії постійних органів управління функціональної підсистеми протипаводкових заходів з органами управління інших функціональних підсистем, відповідних територіальних підсистем ЄДСЦЗ. Басейнові та обласні управління водних ресурсів, управління каналів розробляють схеми взаємодії з органами управління та силами цивільного захисту відповідних регіонів.

22. У функціональній підсистемі протипаводкового захисту з метою своєчасного запобігання виникненню і ефективного реагування на надзвичайні ситуації, пов'язані з водним фактором, організовується взаємодія з питань:

визначення органів управління, з якими необхідно організувати взаємодію під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

визначення спільних заходів, що здійснюються силами цивільного захисту під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, складу і кількості цих сил (засобів), їх завдань, місць, часу і способів виконання;

організації управління спільними діями органів управління та сил цивільного захисту під час виконання завдань за призначенням;

усебічного забезпечення спільних заходів, що здійснюватимуться органами управління та підпорядкованими їм силами цивільного захисту, у тому числі взаємного надання допомоги транспортними, інженерними, матеріальними, технічними та іншими засобами.

23. Залежно від рівня надзвичайної ситуації, обставин, масштабу, характеру та можливого її розвитку організовується взаємодія між штабом з ліквідації надзвичайної ситуації та:

на державному рівні - з Мінприроди і центральними органами виконавчої влади, їх силами цивільного захисту, які беруть участь у реагуванні на надзвичайну ситуацію;

на регіональному рівні - з відповідними територіальними органами центральних органів виконавчої влади та їх силами цивільного захисту, які беруть участь у реагуванні на надзвичайну ситуацію, місцевими органами виконавчої влади, створеними ними координуючими органами (комісіями, штабами) та їх силами цивільного захисту, які беруть участь у реагуванні на надзвичайну ситуацію;

на місцевому рівні - з відповідними районними комісіями та комісіями виконавчих органів рад (сільських, селищних, міських, районних у містах) з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій;

на об'єктовому рівні - з підприємствами, установами, організаціями, які надають допомогу під час реагування на надзвичайну ситуацію.

24. Для забезпечення інформаційної взаємодії утворюються аналітично-диспетчерські центри басейнових управлінь водних ресурсів, обласних управлінь водних ресурсів, управлінь каналів, диспетчерські служби міжрайонних управлінь водного господарства, управлінь водного господарства, регіональних управлінь водних ресурсів та оперативно-чергові служби водогосподарських об'єктів, які:

збирають, систематизують та аналізують інформацію з питань надзвичайних ситуацій;

передають цю інформацію за формою, затвердженою наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства екології та природних ресурсів України від 01 серпня 2017 року № 664/294 «Про затвердження Інструкції про порядок обміну інформацією між Державною службою України з надзвичайних ситуацій та Державним агентством водних ресурсів України щодо запобігання виникненню та реагування на надзвичайні ситуації техногенного і природного характеру, пов'язані з водним фактором», зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 21 серпня 2017 року за № 1037/30905, до Кризового центру Держводагентства, оперативних чергових Держводагентства та територіальних органів ДСНС у визначені терміни.

25. Інформація про надзвичайну ситуацію або загрозу її виникнення водогосподарськими організаціями подається до Кризового центру Держводагентства та оперативних чергових Держводагентства у строки, наведені у додатку 2 до цього Положення.

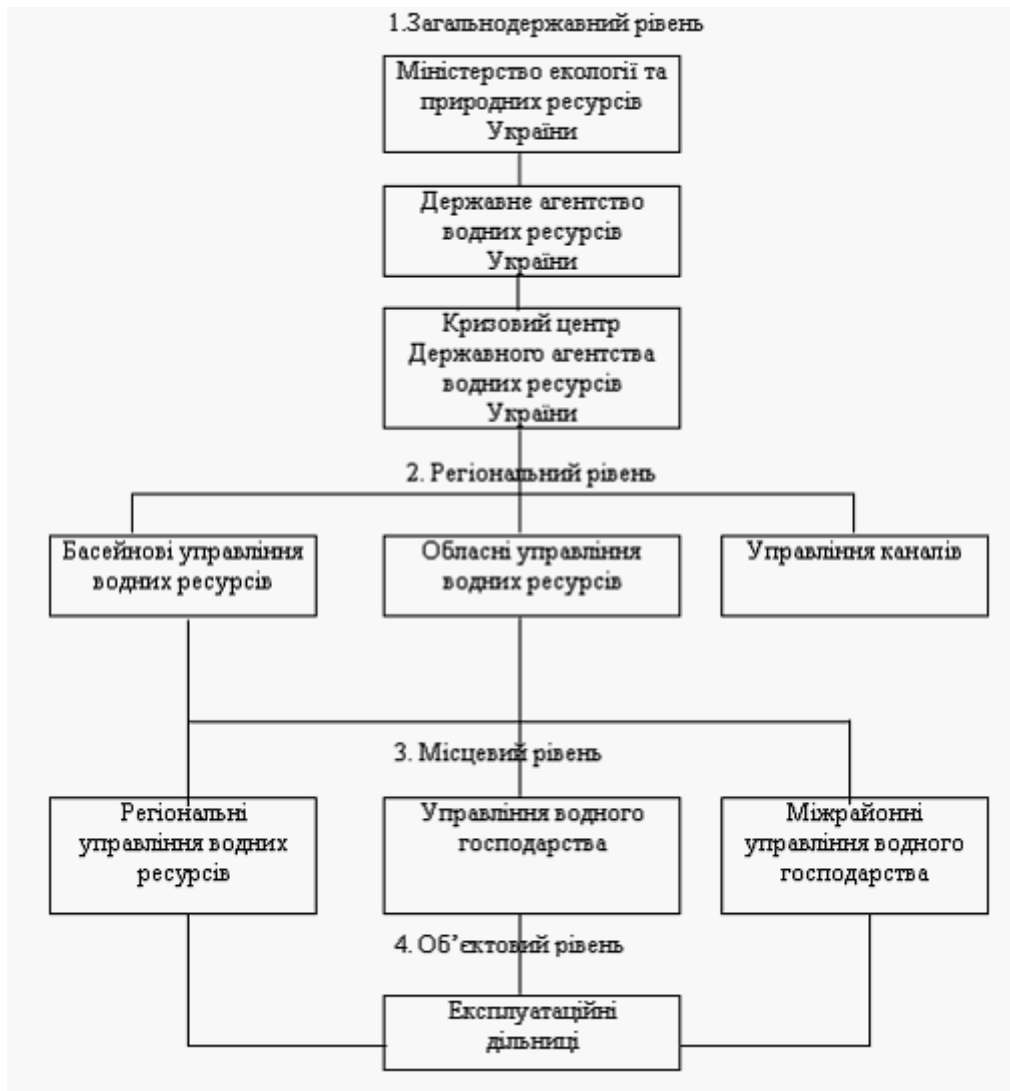
26. Для ліквідації наслідків надзвичайної ситуації керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації використовує матеріальні резерви відповідно до пункту 13 Порядку створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 року № 775.

**Начальник управління
охорони земельних
та водних ресурсів**

С.І. Осипенко

Додаток 1
до Положення про функціональну
підсистему протипаводкових заходів
єдиної державної системи
цивільного захисту
(пункт 8)

СХЕМА
функціональної підсистеми протипаводкового захисту
Держводагентства для запобігання і реагування на надзвичайні
ситуації паводкового характеру

Додаток 2
до Положення про функціональну
підсистему протипаводкових заходів
єдиної державної системи
цивільного захисту
(пункт 25)

СТРОКИ
подання організаціями інформації щодо надзвичайної ситуації

Рівень надзвичайної ситуації	Строки подачі інформації
Загальнодержавний	Негайно
Регіональний	Негайно
Місцевий	Негайно
Об'єктовий	Негайно

Примітка.

У нічний час (22.00-06.00) допускається затримка подання інформації щодо надзвичайної ситуації місцевого та об'єктового рівня до 2 годин.

Крім інформації про надзвичайні ситуації або загрозу їх виникнення, басейновими управліннями водних ресурсів, обласними управліннями водних ресурсів, управліннями каналів до Кризового центру Держводагентства в письмовій або електронній формі подається інформація про водогосподарську обстановку на підвідомчих об'єктах:

щотижня (середа, з 07:00 до 14:00);

за підсумками місяця (до 05 числа наступного місяця).

В інформації про водогосподарську обстановку за тиждень та за місяць висвітлюються такі питання:

гідрометеорологічна обстановка в регіоні (басейн, область);

режим роботи водогосподарських систем, водосховищ, інших водних об'єктів, дані щодо подачі води водокористувачам;

стан водних об'єктів і гідротехнічних споруд (загальна характеристика);

інформація про шкідливу дію вод.

Цим переліком не обмежується склад інформації. Залежно від специфіки водних об'єктів та водогосподарських систем до складу інформації можуть включатися й інші дані.

Строк подання щотижневих та щомісячних звітів міжрайонних управлінь водного господарства, управлінь водного господарства, регіональних управлінь водних ресурсів до АДЦ встановлюється керівниками басейнових управлінь водних ресурсів, облводресурсів, управлінь каналів.

Публікації документа

- **Офіційний вісник України** від 27.04.2018 — 2018 р., № 33, стор. 190, стаття 1179, код акта 89885/2018